

DOĞU AKDENİZ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

ARIOTU (*Phacelia tanacetifolia* Bentham)

ADRES: KARATAŞ YOLU 17.KM DOĞANKENT P.K.45 YÜREĞİR/ADANA
TEL : (322) 334 00 55-56
(322) 334 00 30
FAKS: (322) 334 03 57
WEB ADRESİ: www.cukurovataem.gov.tr
E-POSTA : cukurovataem@cukurovataem.gov.tr

ARIOTU

(*Phacelia tanacetifolia* Bentham)

Ariotu, Hydrophyllaceae familyası, Phacelia cinsine ait olan tek yıllık bir bitkidir. Kuzey Amerika orjinlidir. Denizden yüksekliği 500 m'ye kadar olan bölgelerde ve daha çok kayalık, taşlık arazilerde dikkati çekmektedir. Avrupa kıtasında ilk defa 1832 yılında Almanya'da tarımı yapılmaya başlanmıştır. Daha sonra İngiltere'den Rusya'ya kadar bütün Avrupa'ya yayılmıştır. Önceleri erozyon kontrolü, kuru ve yeşil ot olarak kullanılırken, daha sonra arı merası olarak etkin bir şekilde yararlanılmaya başlanmıştır. Ülkemize ise ilk defa 1978 yılında Ç.Ü.Z.F. Tarla Bitkileri Bölümünde çalışmalara başlanmıştır. Çukurova Bölgesinde adaptasyonu sağlandıktan sonra kışlık ara ürün olarak arı merası teşkili amacıyla başarıyla yetiştirilebileceği saptanmıştır.

Ariotu, Çukurova bölgesi dışında Akdeniz, Ege ve diğer sahil kuşağında kışlık ara ürün olarak yetiştirilebilecek bir bitkidir. Ege bölgesinde tütün ekilmeden önce bir kışlık ara ürün olarak yetiştirilebilme ve dolayısı ile aynı tarladan tütünle birlikte iki ürün alınabilme olanağı vardır. Kış ayları boyunca iyi gelişme göstermekte, erken ilkbaharda biçim olgunluğuna gelmektedir. Bununla birlikte ariotu, kaba yem üretiminden ziyade, arı merası olarak kullanılmalıdır. Bol çiçeğe sahip olması, uzun süre çiçekli kalması, çiçeklerinin bol miktarda polen ve balözü içermesi nedeniyle bal arıları tarafından yoğun bir şekilde ziyaret edilmektedir.

Ülkemizin ilk tescilli çeşidi olan SAĞLAMTİMUR çeşidi, dik olarak gelişen, 60-120 cm kadar boylanan bir bitkidir. Sapın üzeri dikenimsi tüylerle kaplıdır. Yapraklar sap üzerinde almaşıklı olarak dizilmişlerdir. Çiçek salkımları, sapın daha çok üst boğumlarından çıkmaktadır. Bir çiçek salkımında çiçeklenme, salkımın alt kısmından başlamakta ve yaklaşık bir hafta sürmektedir. Çiçeklenme süresi bir bitki için yaklaşık bir ay, bir tarla için ise 1.5-2 ay, bölgelere ve iklim koşullarına göre 2.5 aydır. Bu derece geniş bir çiçeklenme seyri, çoğu tarla bitkilerinde görülmemektedir. Dünyada beyazdan mora kadar değişik renkli 13 türü vardır, ancak 5 türü arı merası teşkilinde kullanılmaktadır.

ARIOTUNUN YETİŞTİRİLMESİ, diğer kışlık ara ürünlerin yetiştirilmesinde olduğu gibidir. Ancak, tohumları biraz daha küçük olduğundan, daha özenli bir tohum yatağı hazırlığına gerek vardır. Ekim 20 ile 70 cm aralıklı sıralara yapılabilir. Tohumluk miktarı 1.0-1.5 kg/da, ekim derinliği 1.0-2.0 cm arasında tutulmalıdır. Serpme ekimde, tohumluk miktarı biraz daha arttırılmalıdır. Dikkat edilmesi gereken bir husus da tohumların toprağa gömülmesidir. Zira dışarıda kalan ve güneş ışığı gören tohumlar çimlenememektedir. Dekara 5-6 kg saf azot ve fosfor gelecek şekilde taban gübresi ve ekimden önce tohumluğun karıncaya karşı ilaçlanması tavsiye edilir. Ariotu hastalık ve zararlılara karşı son derece dayanıklı bir bitki olduğundan yetiştirme mevsiminde herhangi bir şekilde ilaçlanmasına gerek yoktur. Dolayısıyla biyolojik bal üretimine uygunluğu nedeni ile elde edilen bal, piyasalarda yüksek fiyatla satılabilmektedir.

EKİM ZAMANI:

Ekim Çukurova ve sahil kuşağında (500 m'ye kadar) sonbaharda yapılır. 500 m'den yüksek olan veya kışın kar yağın yörelerde erken ilkbaharda ekilmesi uygun görülmektedir. Farklı rakımlarda ekilen arıotundan yıl boyu yararlanmak mümkündür. Çukurova koşullarında kış ayları boyunca gelişme göstermekte ve Mart sonu Nisan ayı başından itibaren çiçeklenmeye başlamaktadır. Çiçeklenme başlangıcında, silaj üretimi amacıyla biçim yapılabilir. Ancak, bırakılıp 1.5-2 ay süreyle arı merası olarak yararlanılması ve çiçeklerin iyice azaldığı dönemde biçilmesi daha ekonomik olmaktadır. Otu, arpa kırması, mısır özü ve melas maddelerinin ilave edilmesi koşuluyla, silaj üretimine uygundur. Arıotu merasında bal verimi her kolonide 3-6 katına çıkabilmektedir. Arıotundan elde edilen bal son derece kalitelidir. Ekili alanlardan bir kısmı tohumluk olarak ayrılabilir.

TOHUM AMACI İLE HASAT: Çiçek salkımları kahverengine döndüğü ve bitki gövdesi daha yaş iken yapılır. Düz ve sert bir zemin üzerinde yığın haline getirilerek kurutulur. Pratikte, dövülerek veya üzerinde traktörle gezilerek sap ve samanından ayrılır. Hafif rüzgarda savrulurarak temizlenir. Tohumluk temiz ve serin yerlerde muhafaza edilmelidir. Hasattan sonra elde edilen tohumlar birkaç yıl çimlenme gücünü kaybetmez ve tohumluk olarak kullanılabilir.

